

Until we are all equal

Dorastające Dziewczęta w obliczu Kryzysu:

Głosy z Ukrainy, Polski i Rumunii

Raport podsumowujący

Raport podsumowujący

Niniejszy raport został wykonany w ramach cykli badań Planu International **Dorastające Dziewczęta w obliczu Kryzysu**, który ujmuje głosy i doświadczenia dziewcząt w wieku od 10 do 19 lat w trakcie trwania przedłużającego się kryzysu. Cykl dąży do nagłaśniania ich głosów i rozumienia kontekstu kryzysu, oraz zaprezentowania ich poglądów w kwestii jak międzynarodowa społeczność powinna na niego reagować.

Niniejszy raport przedstawia wyniki badań przeprowadzonych w Ukrainie, Polsce i Rumunii okresie między sierpniem a październikiem 2023 r., w którym udział brało 135 dorastających dziewcząt, 36 chłopców, 30 opiekunów młodzieży oraz 15 kluczowych interesariuszy. Przeczytaj **pełny raport tutaj**.

Punkty badawcze

Wszystkie imiona użyte w tym raporcie to pseudonimy. W trakcie badań nie wykonano żadnych zdjęć. Dziewczęta przedstawione na zdjęciach w raporcie nie są tymi samymi, które uczestniczyły w badaniach.

Co powiedziały nam dziewczęta?

- > **Dziewczęta zmagają się z dostępem do wsparcia zdrowia psychicznego, którego potrzebują.**

Młodzież w Ukrainie, Polsce i Rumunii wykazuje oznaki trwałych skutków psychologicznych, powstałych w wyniku doświadczenia wojny, w tym wysoki poziom stresu i niepokoju, trudności ze snem i zmienne emocje. Młodzież i opiekunowie ze wszystkich trzech krajów zgłosili poważną lukę w dostępie do niezbędnych specjalistycznych usług w zakresie zdrowia psychicznego, podkreślając w szczególności ograniczoną świadomość i dostęp do bezpłatnych usług.

„Czasami czuję, że wojna nie jest tylko na zewnątrz, lecz również w mojej głowie.”

Olesya, dziewczyna, 15–19, Ukraina

- > **Dziewczęta czują się niebezpiecznie, z powodu trwającego konfliktu oraz przemocy ze względu na płeć.**

Dorastające dziewczęta mieszkające w pobliżu linii frontu na Ukrainie stoją w obliczu zwiększonego zagrożenia bezpieczeństwa, podczas gdy dorastające dziewczęta w całym kraju codziennie zmagają się z ryzykiem nalotów. W Polsce i Rumunii dorastające dziewczęta-uchodźczynie zgłaszają, że doświadczają alarmujących wskaźników molestowania seksualnego i napaści zarówno w Internecie, jak i w przestrzeni publicznej. Ich narażenie na te formy przemocy ze względu na płeć ma miejsce w takim stopniu, że ich doświadczenia wydają im się normalne.

„Boję się chodzić sama ze względu na historie o atakach.”

Jisu, dziewczyna, 10–14, Polska

> **Długotrwałe skutki przerwanej edukacji stanowią ogromny problem dla młodzieży i ich opiekunów.**

To już piąty rok szkolny z rzędu, w którym uczniowie z Ukrainy doświadczają ciągłych zakłóceń w edukacji, począwszy od pandemii COVID-19 w 2020 roku. Młodzież i ich opiekunowie są coraz bardziej zaniepokojeni długoterminowymi skutkami tych zakłóceń i tym, jak wpłyną one na ich dostęp do dalszych możliwości akademickich i zatrudnienia. Zajęcia online są nadal koniecznością dla wielu osób na Ukrainie, ale młodzież zgłaszała poważne wyzwania związane z tym trybem nauki. Dla osób przesiedlonych za granicę trudności w nauce lokalnych języków stanowią główną przeszkodę w osiągnięciach akademickich.

„Nie mogłam uczęszczać do szkoły przez wiele miesięcy, kiedy zostaliśmy przesiedleni. Nie miałam laptopa ani internetu. Zostawiliśmy wszystko za sobą. Nic nie zostało.”

Hanna, dziewczyna, 15–19, Ukraina

„Odkąd przyjechałam do Polski, mam bardzo złe oceny. Mimo tego, że bardzo dużo się uczę, w szczególności języka polskiego, wszystkie moje oceny są wciąż niedostateczne.”

Alexandra, dziewczyna, 10–14, Polska

> **Dziewczęta potrzebują wsparcia, aby uzyskać dostęp do kompleksowej edukacji seksualnej i wysokiej jakości, przystępnych cenowo usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego.**

Tematy tabu i dezinformacja na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego utrzymują się od czasu sprzed eskalacji wojny w Ukrainie. Edukacja seksualna jest jeszcze bardziej ograniczana przez zajęcia online. Młodzież we wszystkich trzech badanych krajach zgłosiła, że nie wie, gdzie uzyskać dostęp do niedrogich usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego lub odpowiednich informacji na temat ich zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, a wielu z nich szuka informacji w Internecie.

„Mieliśmy SRHR jako jeden z tematów na naszych zajęciach z biologii. Jednak nasz nauczyciel po prostu zdecydował się pominąć ten temat. Większość nauczycieli unika nawet przekazywania bardzo ograniczonych informacji na lekcjach biologii”.

Yuliya, 15–19, dziewczyna, Ukraina

> **Wojna zarówno wzmacnia tradycyjne role płci, jak i również przedstawia możliwości, żeby je kwestionować**

Zakłócenia w gospodarstwach domowych spowodowane wojną stworzyły dodatkowe obciążenia, szczególnie dla dziewcząt podejmujących tradycyjne role opiekuńcze. Jednak pokazało to również, że kobiety mogą być głowami gospodarstw domowych, decydentami i żywicielami rodziny, kwestionując tradycyjne postawy związane z płcią.

„... obecnie wielu mężczyzn udało się na linii frontu, a więc życie cywilne spoczywa na barkach kobiet... I mam wrażenie, że pomaga to kobietom uświadomić sobie własną niezależność, ich zdolność do działania.”

Emiliya, dziewczyna, 15–19, Ukraina

> **Młodzież chce mieć wpływ na przebudowę bardziej inkluzywnej Ukrainy**

Wychodząc poza praktyczne aspekty rekonstrukcji powojennej, młodzież z Ukrainy chce traktować priorytetowo zdrowie psychiczne, edukację i tworzenie bardziej inkluzywnego społeczeństwa, gdzie ludzie w całej swojej różnorodności mogliby się rozwijać. Tak często wykluczane z procesów podejmowania decyzji, dorastające dziewczęta przedstawiły kluczową rolę, którą powinny odgrywać w kształtowaniu rekonstrukcji Ukrainy.

„Marzę o przyszłości, w której jest więcej akceptacji społecznej oraz mniej uprzedzeń przeciwko nam samym.”

Oleksa, dziewczyna, 15–19, Rumunia

Podsumowanie i zalecenia

Badanie wykazało, że chociaż nastolatki radzą sobie z tym kryzysem z determinacją i odpornością, istnieją kluczowe luki w ich dostępie do podstawowych, wysokiej jakości usług w zakresie zdrowia psychicznego, zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz edukacji. Mając już do czynienia z wysokim poziomem stresu i niepokoju spowodowanego doświadczeniami wojny i przesiedleń, dorastające dziewczęta stają również w obliczu wielu czynników stresogennych, w tym zagrożeń dla ich bezpieczeństwa i alarmujących wskaźników molestowania seksualnego, niszczących strat w nauce, izolacji społecznej, wyzwań związanych z integracją oraz poważnego przerwania okresu dojrzewania z ciężarem obowiązków dorosłych. Dorastające dziewczęta z Ukrainy wiedzą, czego potrzebują - nie tylko po to, by przetrwać wojnę, ale by zbudować bezpieczną, zdrową i bardziej równą przyszłość dla wszystkich. W związku z tym muszą zostać włączone w procesy decyzyjne.

Poniższe zalecenia opierają się na priorytetach dziewcząt.

Pełna lista zaleceń znajduje się w [raporcie głównym](#).

W Ukrainie, Polsce i Rumunii:

- Darczyńcy współpracujący z władzami krajowymi i lokalnymi powinni **wzmocnić odporność systemów ochrony dzieci, edukacji i opieki zdrowotnej**.
- Władze krajowe i lokalne, przy wsparciu darczyńców, powinny **pilnie zwiększyć dostępność bezpłatnych usług w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego** (MHPSS) dla młodzieży i ich opiekunów w języku ukraińskim i rosyjskim. **Należy wdrożyć szeroko zakrojoną, wielojęzyczną kampanię informacyjną w mediach społecznościowych**, aby zwiększyć świadomość społeczną na temat usług MHPSS.
- Lokalne władze oświatowe, wraz z wytycznymi krajowych ministerstw edukacji i lokalnych dostawców usług edukacyjnych, muszą opracować **zlokalizowane strategie** mające na celu zaradzenie znacznym stratom w nauce, które są szczególnie dotkliwe na obszarach oddalonych, **oraz zapewnienie osobistych działań** w celu poprawy umiejętności socjalizacji i spójności społecznej wśród nastolatków. Obejmuje to określenie ścieżek przejściowych umożliwiających dzieciom w wieku szkolnym z Ukrainy ponowną integrację z formalnym ukraińskim systemem edukacji.
- Międzynarodowi darczyńcy i władze krajowe muszą nadal **wspierać programy edukacyjne** jako kluczową platformę spójności społecznej na Ukrainie i w krajach przyjmujących.
- W ramach swojego zobowiązania do przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć (GBV), władze krajowe **muszą rozszerzyć zapobieganie GBV na programy uświadamiające w zakresie bezpieczeństwa w internecie**, aby chronić dorastające dziewczęta przed rosnącym ryzykiem wykorzystywania seksualnego w internecie i w rzeczywistości oraz przed handlem ludźmi.
- Władze oświatowe powinny wprowadzić **kompleksową edukację seksualną, relacje oparte na szacunku i zapobieganie przemocy** ze względu na płeć od najmłodszych lat jako standardowe elementy programu nauczania.
- Krajowe organy służby zdrowia i władze oświatowe powinny wspierać i inicjować projekty, które poszerzają **dostęp do kompleksowej edukacji seksualnej**, dostępnej w wielu językach, jak i również darmowego i poufnego dostępu online, przez telefon, media społecznościowe oraz osobiście informacji na temat SRHR.
- Międzynarodowi darczyńcy i władze krajowe powinny **promować bezpośredni udział dorastających dziewcząt i młodych** kobiet w całej ich różnorodności na wszystkich forach decyzyjnych, w tym poprzez ustanowienie specjalnych mechanizmów konsultacyjnych. Należy zapewnić uczestnictwo osobom najbardziej zmarginalizowanym, takim jak społeczność romska, osoby LGBTIQ+ i młodzi ludzie z niepełnosprawnościami.

Until we are all equal

Podziękowania

Niniejszy raport podsumowujący został napisany przez Jenny Rivett, na podstawie badania przeprowadzonego przez Scruples Research. Na zlecenie Planu International Wschodniej i Centralnej Europy, wraz z udziałem następujących oddziałów Planu International: Plan International Ukraina, Plan International Polska i Plan International Rumunia, oraz partnerzy Planu International z trzech badanych krajów: [Slavic Heart](#) oraz [Ruki Druziv](#) na Ukrainie, [Polish Humanitarian Action \(PAH\)](#) w Polsce i [Fundatia Națională pentru Tineret \(FNT\)](#) w Rumunii.

Chcielibyśmy podziękować młodym dziewczętom i chłopcom, ich opiekunom oraz personelowi NGO i CSO, który uczestniczył w badaniu. Bez ich udziału, badanie nie byłoby możliwe.

Szczególne podziękowania należą się również Luise Allen, Lawsonowi Brunnockowi, Yelienie Dudko, Marianne Rowley, Svenowi Coppensonowi, Camili Mariño, Ayi Saeed, Natalii Baitemirova, Dominice Cichockiej, Agelisie Diveny, Kristine Anderson, Annie MacSwan, Rilian Agunos, dr. Lucii Rost, dr. Jacqueline Gallinetti, Kathleen Sherwin, Enzo Tabet Cruzowi, Lindsey Hutchinson, Profesor Maureen Fordham, oraz studentom nauk społecznych z Kyiv-Mohyla Academy, którzy dokonali przeglądu literatury do przeglądu literatury.

Okładka: Dwie siostry i przyjaciółka, które mieszkają w ośrodku zakwaterowania dla wewnętrznie przesiedlonych rodzin z Ukrainy. Albina Vinar © Plan International

Ilustracje: [Zhenya Oliiynk](#)

Projekt: [Amy Reinecke](#)

Redaktor: Anna Brown

O Planie International

Plan International jest niezależną organizacją rozwojową i humanitarną, która działa na rzecz praw dziecka i równości dziewcząt. Wierzymy w siłę i potencjał każdego dziecka, ale wiemy, że jest on często tłumiony przez ubóstwo, przemoc, wykluczenie i dyskryminację. I to właśnie dziewczęta są najbardziej poszkodowane.

Współpracując z dziećmi, młodzieżą, osobami wspierającymi i partnerami, dążymy do sprawiedliwego świata, walcząc z podstawowymi przyczynami wyzwań, przed którymi stoją dziewczęta i dzieci w trudnej sytuacji. Wspieramy prawa dzieci od urodzenia do osiągnięcia dorosłości i umożliwiamy dzieciom przygotowanie się na kryzysy i przeciwności losu oraz reagowanie na nie. Wprowadzamy zmiany w praktyce i polityce na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym, wykorzystując nasz zasięg, doświadczenie i wiedzę.

Od ponad 85 lat gromadzimy innych zdeterminowanych optymistów, aby zmieniać życie wszystkich dzieci w ponad 80 krajach.

Nie zatrzymamy się, dopóki wszyscy nie będziemy równi.

Plan International

International Headquarters Dukes Court,

Duke Street, Woking,

Surrey GU21 5BH, United Kingdom

Tel: +44 (0) 1483 755155

Fax: +44 (0) 1483 756505

E-mail: info@plan-international.org

plan-international.org

[Plan International East and Central Europe](#)

Published in 2024. Text © Plan International

facebook.com/planinternational

x.com/planglobal

instagram.com/planinternational

linkedin.com/company/plan-international

youtube.com/user/planinternationaltv